

Faglig samarbeidsutvalg psykisk helse og rus

Møtetid: 31.8.23 kl. 13.30-15.00
Sted: Digitalt via Teams

Saksliste

- Sak 26/23** Innkalling og dagsorden
- Sak 27/23** Samhandling og samtidighet i oppfølging av pasienter med alvorlig psykisk helsetilstand mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.
- Sak 28/23** Overganger fra barne- til voksenoppfølging mellom kommunal og spesialisthelsetjenesten.
- Sak 29/23** Presentasjon av KID/KIB kurs
- Sak 30/23** Eventuelt
- Sak 31/23** Neste møte og kommende saker

Sak: 26/23
Tittel: Innkalling og dagsorden
Fra: Sekretariatet
Møtedato: 31.8.23

FSU leder Vemund Myrbakk ønsker velkommen til møtet.
Saksliste med saksframstilling ble sendt ut til FSU-ets medlemmer i forkant av møtet.
Referatet fra møtet 11.5.23 er godkjent via e-postrunde og er publisert på www.helsefelleskapet.no.

Forslag til vedtak:

Innkalling og dagsorden er godkjent

Sak: 27/23
Tittel: Samhandling og samtidighet i oppfølging av pasienter med alvorlig psykisk helsetilstand mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten
Fra: Rigmor Hamnvik, kommunalsjef Helse og omsorg, Balsfjord kommune
Møtedato: 31.8.23

Målsetting:

Få utarbeidet felles retningslinjer for samhandling og samtidighet i oppfølging av pasienter med alvorlig psykisk helsetilstand mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.
Sikre helseoppfølging til innbyggere i kommunen etter akutt innleggelser og redusere «svingdørsinnleggelser».

Bakgrunn:

Det oppstår situasjoner hvor enkeltpersoner med alvorlig psykisk helsetilstand må tvangsinnlegges i psykisk helse vern/spesialisthelsetjenesten. Akuttinnleggelsene kan være utfordrende for flere berørte parter, og kommer etter prosesser og beslutning med behov for helseundersøkelse, ofte med bistand fra politi. Det erfarer at det brukes tid og ressurser i forbindelse med akuttinnleggelser, hvor pasientene er innlagt et begrenset antall dager før de skrives ut, uten at det er plan for oppfølging fra spesialisthelsetjenesten, eller etablert samarbeid med kommunal helsetjeneste.
Kommunene blir kjent med at disse kan ha meget dårlig boevne, og dårlige boforhold (ofte leiebolig), marginalt kosthold, utfordringer med å betale regninger, husleie, strøm, og ivaretar ikke egen helse. De kan ha store restanser/skyld til kommuner og andre og ønsker ofte ikke kontakt med kommunale helsetjenester og boligkontor. Sosialt mangler de nettverk, og har ikke kontakt/eller marginal kontakt med familie/sosialt nettverk. Spesialisthelsetjenesten orienterer om at man ikke får samtykke fra pasient til å melde kontakt med kommunal helsetjeneste innen psykisk helse/rus etter akuttinnleggelser.

Vurdering:

Konsekvenser er at de ikke betaler husleie og ikke ivaretar boligen. Mange bor ofte under meget dårlige og kritikkverdige boforhold, med søppel og rot, som også kan være brannfarlig. De kan også opptrå truende for naboer og lokalsamfunn etter hvert som den psykiske helsen forverres. Ettersom de ikke har kontakt med lokal helsetjeneste, blir de gående uten helseoppfølging og det blir nye runder med melding om bekymringer, prosesser og nye akuttinnleggelser. Det erfares også at det er en høy terskel for spesialisthelsetjenesten å for å vurdere tvunget psykisk helsevern uten døgnopphold. Er det en mulighet å få utarbeidet retningslinjer som gir et forpliktende samarbeid for denne type pasienter, som ikke ønsker bistand, men åpenbart (for kommunen og andre) at de har behov for støtte, tilsyn og hjelp?

Forslag til vedtak:

Utarbeide retningslinjer for samarbeid og samtidighet i oppfølging av pasienter som har behov for oppfølging etter gjentagende akuttinnleggelser, inklusiv prosess og vedtak med tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold (TUD).

Sak: 28/23

Tittel: Overganger fra barne- til voksenoppfølging mellom kommunal og spesialisthelsetjenesten.

Fra: FSU Barn og unge v/ leder Sylvia Buyle

Møtedato: 31.8.23

Innledning:

I handlingsplanen for Helsefelleskapet Troms og Ofoten skal det utarbeides plan for bedre overganger barn til voksen. Faglig samarbeidsutvalg for barn og unge har meldt inn sak til FSU PHR med ønske om samarbeid knyttet til utarbeidelse av prosedyre og rutiner for å bedre overganger fra barn til voksenorientert helsetjeneste mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen.

Bakgrunn

Regjeringen har som mål at pasienter skal føle seg ivaretatt og oppleve større helhet og sammenheng» (Nasjonal helse og sykehusplan 2016-2019, s 11). Et stadig økende antall unge har langvarige medisinske eller psykologiske følgetilstander, med behov for oppfølging av spesialisthelsetjenesten også inn i voksen alder. Mange pasienter opplever et usammenhengende behandlingsforløp med flere ulike behandlere, mangelfull informasjon og manglende oversikt. Barne- og ungdomsorienterte versus voksenorienterte helsetjenester er ofte preget av store ulikheter innen fagkultur, fokus og forventninger til pasienten. I overgangen mellom barne- og voksenrelaterte tjenester er derfor risikoen for svikt størst (Nasjonal helse og sykehusplan 2016-2019).

En vellykket overgang krever et samarbeid mellom ungdommen, deres familie og helsepersonell fra både barne- og voksenhelsetjenesten, på både kommune og spesialisthelsetjenestesisden.

Viktige faktorer som bør vurderes under overgangsprosessen:

- **Tidlig forberedelse:** Forberedelse bør begynne tidlig, helst i tidlig tenår, slik at ungdommene kan bli kjent med de kommende endringene og begynne å utvikle ferdigheter og kunnskap som er nødvendig for egenomsorg.
- **Informasjonsdeling:** Informasjon om helsetilstand, behandlinger og egenomsorg bør deles mellom barne- og voksenhelsetjenesten, og kommune/spesialisthelsetjenesten for å sikre en sømløs overgang. Dette inkluderer å overføre medisinske journaler og andre relevante dokumenter.
- **Individuell tilnærming:** Overgangsplanen bør tilpasses den enkelte ungdommens behov og ønsker. Det er viktig å ta hensyn til deres helsetilstand, modenhet, støttesystemer og fremtidige mål. Behov for koordinator og individuell plan må vurderes
- **Støtte og veiledning:** Ungdommene og pårørende bør tilbys støtte og veiledning under hele overgangsprosessen. Dette kan omfatte opplæring i egenomsorg, håndtering av medisiner, utvikling av sosiale ferdigheter og overgang til voksenomsorg.

For å imøtekomme disse utfordringene og sikre bedre samhandling mellom barn og unges helsetjenester, inn i voksenhelsetjenesten, foreslås det fra FSU barn og unge å utarbeide en felles prosedyre for overganger fra barne- til voksenoppfølging mellom kommunal og spesialisthelsetjenesten.

I dagens FSU PHR ber FSU Barn og unge om tilbakemeldinger knyttet til hva som ansees viktig å sikre i overganger, samt to representanter inn i arbeidsgruppen.

Forslag til vedtak:

1. FSU BU takker for initiativet og to representanter til arbeidsgruppe vil meldes til sekretariatet innen 20.09.23.
2. FSU PHR ber representanter fra FSU BU ta innspill som fremkom på møtet med inn i videre prosess med arbeidet rundt overganger

---

Sak: 29/23
Tittel: Presentasjon av KID/KIB kurs
Fra: Gørill Traasdahl, avdelingsleder ROP, Bo og oppfølging, Målselv kommune.
Møtedato: 31.8.23

Bakgrunn:

Målselv kommune har kjørt KID kurs siden 2013 og til nå har til sammen ca. 150 personer deltatt på KIB og KID. Det er fastleger som henviser til kurs og tjenesten tilbyr også kurs til de som har hatt individuell oppfølging, og som kan profitere å delta i psykoedukative gruppe som en avslutning. Kommunen har stort utbytte av å ha gruppetilbud, da det favner flere. Gruppetilbud er like effektivt som individuell oppfølging. Tilbakemeldingene fra deltakere er å være sammen med andre i lignende

situasjon, er nyttig og lærerikt og mange kan kjenne på mindre ensomhet og kjenne seg igjen i andres historie. Dette er ofte tilbakemeldinger vi får etter endt kurs, i tillegg til at de har fått verktøy og metoder for å håndtere sin egen situasjon bedre og bli sin egen terapeut.

Målselv kommune har pr. i dag valgt å gå bort fra å gjennomføre rask psykisk helsehjelp som et tilbud i kommunen. Rask Psykisk helsehjelp-nasjonale føringer, er et konsept som kommunene er oppfordret til å ha som et tilbud for å nå flest mulig, uten noe lang ventetid. KID og KIB er noe som er godt etablert i Målselv og i tillegg er det to terapeuter som har Kognitiv trinn 1. Kursene kjøres vekselvis, til sammen 2 ganger pr år.

KID kurs:

KID kurs er laget for deltakere som har eller hatt perioder med nedstemthet og symptomer på depresjon og bygger på kognitiv teori og metode. For at forståelsen og metoden av kurset skal virke, må de læres og brukes. Trening i å bruke forståelsen og teknikkene som kurset bygger på er helt nødvendig. Derfor lagt opp til hjemmeoppgaver mellom hver gang. I kognitive tilnærminger vektlegges betydningen av egen forståelse og egne tanker fordi dette i så stor grad påvirker våre følelser og handlinger. Det er viktig at familie og venner lærer kjernen i dette kurset, for å gi grunnlag for forståelse, og være til støtte.

Kurset går over 8 ganger med 2,5 t varighet pr gang. To oppfølgingsdager etter ca 5-6 uker.

Deltakelse koster nå kr 700,- (Arbeidsbok kr 650,- og 50 kr enkel bevertning).

Kurset er utarbeidet av Psykolog Trygve Børve og Psykiatrisk sykepleier Anne Nævra.

For å bli kursholder må en delta på 40 timers kurs (5 dager) i regi av studieforbundet AOF.

Deltakeravgift i dag for å bli kursleder kr 8830,-obligatorisk tillegg for dag pakke eller helpensjon.

Kurset arrangeres av studieforbundet AOF. anbefales som et effektivt og rasjonelt tiltak av folkehelseinstituttet (2011:1 Bedre føre var).

Krav for å bli kursleder er minimum 3-årig relevant høgskoleutdanning.

KIB kurs:

KIB kurs er laget for deltakere som ønsker og har behov for å håndtere nødvendig belastninger og bli mer robust. I praksis betyr det å videreutvikle forståelse og ferdigheter i å håndtere belastninger. Belastninger kan ha negative effekter på livskvalitet og helse. Belastninger er også nødvendige og bidrar til spenning, utvikling og økt livskvalitet. Å unngå alle former for belastninger er derfor ikke hensiktsmessig.

Kurset går over 8 ganger med to oppfølgingsdager. 2,5 timer pr gang. Deltakeravgift er kr 700,- (650,- for kursbok og 50 kr enkel bevertning). Kurset er utarbeidet av samme forfattere som KID.

For å bli kursleder er prisen pr i dag kr 4600,- 3 hele dager obligatorisk dag-pakke eller helpensjon.

Det kreves gjennomført kurslederopplæring KID.

Forslag til vedtak:

FSU PHR takker for presentasjonen og tar den til orientering

Sak: 30/23
Tittel: Eventuelt
Fra: Sekretariatet
Møtedato: 31.8.23

Ingen saker er meldt inn til sekretariatet i forkant av møtet.

FSU leder Vemund gir en kort statusoppdatering på arbeidet med framtidig klinisk struktur og organisering psykisk helse og rusklinikken.

Sekretariatet ønsker å informere om at det kun er kommet positive tilbakemeldinger fra utvalgets medlemmer i forhold til å få inn NAPHA, Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid, som medlem i FSU Psykisk helse og rus.

Det er i mandatet åpnet opp for at utvalget kan knytte til seg de medlemmene de måtte finne hensiktsmessig. NAPHA henvendte seg til Helsefelleskapets sekretariat med forespørsel om å få være medlem i FSU Psykisk helse og rus. Henvendelsen ble drøftet i Helsefelleskapets sekretariat og med leder/nestleder i FSU'et. Det gikk deretter ut mail til utvalgets medlemmer, hvor det ble bedt om tilbakemelding dersom noen hadde motforestilling mot dette.

Gretha Evensen vil representere NAPHA i FSU psykisk helse og rus på neste møte, 16.11.23

Sak: 31/23
Tittel: Neste møte og kommende saker
Fra: Sekretariatet
Møtedato: 31.8.23

Neste møte avholdes digitalt den 16.11.23.

Saker meldes fortløpende til sekretariatet, og framstilles på egen mal. Malen finnes på www.helsefelleskapet.no. Ta kontakt med sekretariatet ved behov for veiledning eller bistand.

Utfylt saksframlegg med eventuelle vedlegg sendes trine.silsand@unn.no

Forslag til vedtak:

FSU PHR tar informasjonen om neste møte og rutine for innmelding av saker til orientering.